

Kápluszef – helyszíni szemle

PUBLICISZTIKA - LXVI. évfolyam, 31. szám, 2022. augusztus 5.

2013 őszén az MTA Természettudományi Kutató központ (MTA TTK) megkezdte átköltözését a lágymányosi egyetemi kampuszon addigra elkészült „K2” épületbe. Pálinkás József elnök koncepciója szerint az egykorvolt legnagyobb MTA-intézet, a Kémiai Kutatóközpont három intézetéhez (Anyagtudományi, Szerves Kémiai és Molekuláris Farmakológiai) további kettőt csatoltak (Enzimológiai, Kognitív Idegtudományi & Pszichológiai). Az MTA TTK Pusztaszeri úti telephelyét a Nemzeti Bank vásárolta meg „oktatási célra” – hozzávetőleg háromszázmilliárd forintért.

A Molekuláris Farmakológiai intézet kérészetűnek bizonyult, mindössze két év működés után Keserű György Miklós főigazgató feloszlatta, bár tematikus kutatásait jelző „eligazító” tábláit ma is őrzik a falak. A megszüntetett intézet kutatói kapacitását a főigazgató a megmaradt négy intézetre osztotta szét. Sajnos az új MTA-„zászlóshajó” sem létezhetett sokáig, csupán a fenntarthatósági problémákkal indokolt államosításig, melynek során felügyelet alá került a Maróth Miklós által elnökölt Eötvös Loránd Kutatási Hálózatban (ELKH). Palkovics László miniszter társelnökéül Orbán Viktor az egykori uniós biztos Oettinger urat nevezte ki az ELKH-t felügyelő tanácsba, aki azonban nem foglalta el posztját – a miértről különböző, meg nem erősített hírek terjengnek. Tehát az ELKH illegitim – de jure. De facto működik, négy kémikus főigazgató után (Pálinkás Gábor, Szépvölgyi János, Keserű György Miklós, Pokol György) Buday László biológust nevezte ki Maróth az ELKH TTK új főigazgatójának. Ő az, aki az MTA ELKH TTK Enzimológiai intézet igazgatói székében követte Závodszy Pétert, aki jelenleg a Palkovics–Oettinger „társelnökség” vezette ELKH-t felügyelő tanács tagja. Közben nagy kapacitással folyik az „élettudományi” átrendeződés, az MTA/ELKH TTK (szomszédságban az ELTE TTK-val) számos idegtudományi és „egészségipari” projektet fogadott be. Ennek következtében, az MTA égisze alatt megindult „world-class” kémiai témák, amelyeket a Nobel-díjas Oláh György vagy Ladik János, Schay Géza, Messmer András, Szántay Csaba, Mayer István kutatásai fémjeleztek, a „jogutód” ELKH TTK-ban ellehetetlenülnek. Pedig Európa mostani és jövő generációi nem nélkülözhetik a kémiát. Például olyan molekulák előállítását, amelyek többek között funkcionális élelmiszerek, légzéstámogató, szelektív fájdalomcsillapító, metasztázis inhibitor, rovarirtó, gombaölő, antivirális, antibakteriális, trópusi betegségeket kezelő szerek hatóanyagai. A jelenlegi fenntartó osztó-megvonó pénzügyi eszközök alkalmazásával fittyet hány az európai folyamatos gyógyszerellátást megalapozó, azaz stratégiai jelentőségű finomvegyszergyártás-fejlesztésre, és az MTA Kémiai osztály mindehhez asszisztál.

Az egykori kémiai intézet Pusztaszeri út 59–67. alatt működött telephelyének kerítése mentén manapság elsétálva látható, hogy már nem a Nemzeti Bank a tulajdonos, de hogy kicsoda, és mit művel ott – nem derül ki. Sehol egy eligazító tábla. Az ingatlanegyüttes 1. és 2. épülete külsőleg semmit nem változott, csak szigetelték, és a nyílászárók lettek felújítva. Belül kibeletzték – lehet, hogy egyterű irodák, tárgyalók számára. Kívül nagy hőszivattyús gépészeti berendezések épültek, a bejárat és a parkolók új burkolatot kaptak. Sok kocsi parkol bent, az új tulajdonos már birtokba is vette az elkészült két épületet. Meglepő létszámban lépett ki az építkezésről és szállt buszra egy igen jól öltözött, de inkább munkásnak, mint tulajdonosnak látszó fiatal férfitársaság, furcsán oroszul beszélő, talán kaukázusi nép fiainak tűntek, a náluk lévő *sibha* alapján muszlimok. Mivel az épületbe szigorú a beléptetés (értsd: nem lehet belépni), nekik ott dolgozhatnak lehet. Vajh mi?

A Raw Development Kft. ide van bejegyezve, feltehetően a kft. alkalmazza őket, akár irodai munkára, akár az építkezésen melósként. Ez a cég végzi alvállalkozókkal az összes milliárdos NER-beruházást. Például a Postapalotáét és a Nemzeti Bank székházáét.

